

Euskal kulturgintzaren transmisioa

*Euskaldunen lekua kulturantzatasunaren
diskurtsuan*

Josu Amezaga Albizu

Eskoriatza, 2009ko Apirilak 1

Eskema

- Arazoaren planteamendua
- Estatuak eta kultur aniztasuna
- Etorrinen kulturekiko politikak
- Globalizazioak kolokan jarri duena
- Estaturik gabeko nazioak eta inmigrazioa
- Kultur aniztasunaren auzia Euskal Herrian
- Ondorioa: diskurtsu propio baten beharra

Arazoaren planteamendua

- Errealitate berriak globalizazioaren eskutik
- Aniztasun kulturala kudeatzeko politika nazionalen eraldakuntza
- Irekitako debatea: Quebec, Katalunia, Euskal Herria... (Hizkuntzak eta inmigrazioa, 2005 eta 2008; Jakin, 2008)
- Politika berriak diseinatu beharra, Euskal Herrian

Estatuak eta kultur aniztasuna

- “Berezkoa” da aniztasuna
- Europako Mendebaldeko estatu nazioak eta kultura
 - Ezberdintasuna mehatxu gisa →
 - Politika kulturalaren beharra
 - Helburuak: lurraldea, estatua, nortasuna eta kultura bateratu
 - Bideak: hezkuntza sistema, legedia, kultur politika, komunikabideen sistema...
 - Kulturaren industria

Etorकिनен kulturekiko politikak (I)

- Etorकिनak ezarritako nazio estatuaren diskurtsuan
- Etorकिनak populatu beharreko estatu berrietan
 - Argentina
 - Venezuela →
 - Australia
- 1970ko hamarkadako diskurtsu berria:
kulturaniztasuna

Etorrinen kulturekiko politikak (II)

- Politika horren helburua: komunitate politikoaren bideragarritasuna
- Hiru eredu ezberdin:
 - Akulturazioa (Frantzia)
 - Segregazioa (Alemania)
 - Kulturantzitasuna (Erresuma Batua)

Kulturaniztasuna

- Kulturaniztasun politiken helburua: komunitate nazionala birsortu, kultur eta nortasun ezberdintasunak onartzen badira ere
- Integraziorako bideak: neurriak →
- Gutxieneko baldintza: hizkuntza ofiziala, eremu publikoa eraikitzeko

(Kymlicka, 2003)

Globalizazioak kolokan jarri duena

- Globalizazioa kapital, informazio, merkantzia eta jende jario gisa
- Etorकिनen jarioetako aldaketak
 - Koloniaosteko etorkinengandik mundu osoko etorkinengana
 - Espazio transnazionalen garrantzia
 - Jatorrizko herrialdearekiko loturak →

Aldaketa hauen inplikazioak

- Kulturen arteko ibilbideak
- Komunitateko sozializazioa barik, sareko sozializazioa (Wellman, 2002)
- Etorrin hauek “komunitate nazionalean” integratzearen hipotesia
- *Transkulturalitatea*: paradigma berri bat Europarako?

(Robins, 2006)

Estatirik gabeko nazioak eta inmigrazioa

- Estatirik gabeko nazionalismoa eta etorkinak
 - Arazoa: etorkinak kultura nagusiari atxikitzen zaizkio
- Inmigrazioarekiko politika estatirik gabeko nazio batean: Quebec-eko *kulturartekotasunaren* printzipioak
 - Frantsesa, bizitza publikoko hizkuntza
 - Berdintasunaren onarpena (eskubide zein betebeharrak)
 - Aniztasunaren onarpena

Kulturantzaren auzia Euskal Herrian

- Etorrinak euskal nazionalismoan
 - Lehenengo nazionalismoa: etorriak mehatxu gisa
 - Ezkerreko nazionalismoa:
 - *“bere lan indarra Euskal Herrian saltzen duen oro da euskal herritarra”*
 - Hizkuntzaren garrantzia

Kulturaniztasunaren diskurtsuaren mugak

- Auzia migrazio berrietara mugatzea: nortzuk dira etorkinak? ➔
- Testuingururik gabeko diskurtsuen arriskuak
 - Euskal kultura, “beste kultura bat”
 - Erdal kulturak, babestu beharrekoak

Ondorioa: diskurtsu propio baten beharra

- Kontuan hartzekoak
 - Inmigrazioaren errealitatea Euskal Herrian →
 - Politika kulturala eta inmigrazio politika egiteko mugak
 - Baliabide legal mugatuak
 - Muga sozialak: hizkuntzaren auzia →
- Jadanik badaukaguna
 - Etorकिनен integrazioaren diskurtsua →

Ondorioa: diskurtsu propio baten beharra

- Eztabaidagaia: kultura ezberdinen lekua komunitate politikoan
 - Mailak bereiztu beharra: Kultura \neq Politika
 - Euskal kultura, kultura eleanitza da? \rightarrow
 - Posiblea ote kultura anitzeko nazioa?
 - Nortasunaren auzia
 - Eremu publikoaren auzia

Kultur aniztasuna Frantziako Iraultzan

- *“Federalismoa eta siniskeria bretoieraz mintzo dira; emigrazioa eta Errepublikarekiko gorrotoa alemanez; kontrairaultza italieraz; eta fanatismoa, euskaraz”*

Comité de Salut Public, 1794ko urtarrilak 27, hamar eguneko epean lurralde horietara frantsesezko maisuak bialtzeko agindua ematen duen Dekretua (Cantera Ortiz de Urbina, 1992)

Satellite bidezko telebista emanaldiak

(Amezaga, 2007)

Kulturaniztasunerako neurriak

- Diskriminazio positiboa, erakundeetan
- Ordezkaritza politikorako gutxienekoak
- Historia eta literaturako kurrikulen aldaketa
- Lan egutegien moldaketa
- Jantzkeraren arauen aldaketa
- Arrazakeriaren aurkako hezkuntza
- Jazarpenaren aurkako neurriak
- Kulturaniztasunerako hezkuntza funtzionarioentzat
- Komunikabideetako estereotipoen kontrola, eta komunikabideetako presentzia
- Ekitaldi eta ikerketa etnikoetarako laguntza
- Etorकिनен ama hizkuntzazko zerbitzuak
- Heziketa elebiduna, lehen mailetan

Inmigrazioa Euskal Herrian

- Populazioaren % 25 Euskal Herritik kanpo jaioa
 - % 20 Espainiatik edo Frantziatik etorriak
 - % 5 Espainiatik eta Frantziatik kanpo jaioak
 - Erdia latinoamerikarrak
- Populazioaren % 12 bertan jaioa, bi guraso etorkinengandik
- Populazioaren % 12 bertan jaioa, guraso bat etorkina dutela

Nor da etorkina?

PP y PSE presentan mociones de censura contra la consejera vasca de Educación

Iztueta recurre a la estadística para defender que "inmigrante" es un concepto demográfico

EDUARDO AZUMENDI - Vitoria - 01/11/2003

Vota ☆☆☆☆☆ | Resultado ★★★★★ 165 votos

El PP y el Partido Socialista de Euskadi presentaron ayer sendas mociones de censura en el Parlamento de Vitoria contra la consejera de Educación del Gobierno vasco, Ángeles Itzueta, por la instrucción remitida por su departamento a los centros escolares de la comunidad autónoma en la que considera inmigrantes a todos los alumnos procedentes de fuera de Euskadi. La consejera recurrió a publicaciones estadísticas de varias autonomías para defender que el término "inmigrante" aplicado a personas procedentes de otras comunidades es habitual en demografía y no implica discriminación.

📖 Inmersión en euskera

La noticia en otros webs

La responsable en temas educativos del PSE, Isabel Celaá, hizo hincapié en que su partido ha aguantado hasta ahora "carros y carretas" de la consejería, dirigida por EA, por el bien del sistema

PARA SUSCRIPTORES
edición en PDF

Descubre nuestro visor de la edición impresa. Permite visualizarla y descargarla

ver demo

SUSCRÍBASE

la tienda EL PAÍS.COM

Tocadiscos Sony con USB

Precio 138,99 €

Lo más visto

...valorado

...enviado

Hizkuntz eskakizunak EBn

- Hizkuntza eskakizuna dutenak
 - Alemania, Austria, Danimarka, Belgika (Flandria), Frantzia, Luxenburgo, Herbehereak, Erresuma Batua, Grezia, Italia, Eslovakia, Txekia, Estonia, Letonia, Polonia, Finlandia, Eslovenia, Portugal, Bulgaria, Hungaria, Malta, Errumania, Lituania
- Eskakizunik ez dutenak
 - Espainia, Suedia, Irlanda, Txipre

(Extramiana, 2008 eta norberak landua)

Kulturaren Euskal Plana, 2004

Euskal kultura kultura berezia da, **bi kultura indartsuren artean kokatua: espainiarra eta frantsesa**, bi estatu-nazioren kulturak, hauek ere, jakina, bereziak. Are gehiago, euskal kulturak, bizi den lurraldearen arabera, bi kultura horiekin harremana du, bai kanpoko eraginagatik bai barruan, euskaldunen kulturaren baitan, duten presentziagatik.

Oinordetzan hartutako kultura nuklearraren, **integratutako beste kultura batzuen** eta **gaur egungo euskaldunen kulturaren emaitza** bezala hartzen dugu hemen euskal kultura. Lehenengo osagaitik jaso ditugu historia, hizkuntza, sinboloak, erakundeak, artea, bilakaeran dauden bizimoduak...; **bigarrenetik, aberastasuna eta beste hizkuntza batzuk**; eta hirugarrenetik, berriz, aniztasuna, sintesia eta etengabeko birdefinizioa.

Euskal herritartzat jotzeko baldintzak

Baldintzak (erantzun bi)	%
Euskal herritar izan nahi izatea	42
Euskal Herrian bizi eta lan egitea	41
Euskal Herrian sortua izatea	39
Euskaraz hitz egitea	17
Euskal Herriaren defendatzaile izatea	16
Arbaso euskaldunak izatea	9
Abizen euskaldunak izatea	4
Beste batzuk	5

Etorkinen arazoa Venezuelan

“Dónde están estos inmigrantes? Estos inmigrantes son por ahora 80.000. Son vascos y están en la actualidad en Francia, deseosos de venir. Podría decirse que hoy están huérfanos de su gran Patria, y se acogerían a la nuestra con el músculo y con el corazón. Están exentos de tutelaje extranjero y, por lo tanto, con ellos está salvado el más grave inconveniente que se presenta cuando se plantea el problema de la inmigración.”

(Salas Txostena, 1938)

Erreferentziak

- Amezaga, J. 2007. Geolinguistic Regions and Diasporas in the Age of Satellite Television. *International Communication Gazette* 69, no. 3: 239-261.
- Baxok, Erramun, Pantxoa Etxegoin, Teresa Lekunberri, Iñaki Martinez de Luna, Larraitx Mendizabal, Igor Ahedo, Xabier Itzaina, and Roldan Jimeno. 2006. *Euskal nortasuna eta kultura XXI : mendearen hasiera*. Donostia: Sociedad de Estudios Vascos = Editorial Eusko Ikaskuntza, 12.
- Cantera Ortiz de Urbina, Jesús. 1992. "Lengua e imperio" en la política de la Revolución Francesa y sus antecedentes en la Península Ibérica en el siglo XVI: (En el quinto centenario de la "Gramática castellana" de Nebrija: 1492-1992). <http://revistas.ucm.es/fl/11399368/articulos/THEL9292120029A.PDF>.
- Extramiana, Claire, and Pieter Van Avermaet. 2008. Politiques linguistiques pour les migrants adultes dans les Etats membres du Conseil de l'Europe : conclusions d'enquête. In . Strasbourg: Conseil de l'Europe. http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Programme_MigrantsSeminar08_texts_FR.asp.
- *Hizkuntzak eta inmigrazioa* 2005. <http://www.amarauna-languages.com/hi/menua/home.htm>
- *Hizkuntzak eta inmigrazioa* 2008. http://www.unescoeh.org/base/argitalpenak.php?id_atala=9&id_azpiatala=416&hizk=eu&aukeratu=105
- *Jakin* 165: 31-73.
- Kulturaren Euskal Plana 2004. http://www.kultura.ejgv.euskadi.net/r46-5773/eu/contenidos/informacion/plan_vasco_cultura/eu_6571/el_plan.html
- Kymlicka, Will. 2003. *La Política Vernacula: Nacionalismo, Multiculturalismo Y Ciudadanía*. Ediciones Paidós Iberica.
- Robins, Kevin. 2006. *Challenge of Transcultural Diversities Cultural Policy And Cultural Diversity*. 1st ed. Council of Europe.
- Wellman, B. 2002. Little Boxes, Glocalization, and Networked Individualism. In *Digital Cities II: Computational and Sociological Approaches*, 10-25. Berlin: Springer. <http://www.chass.utoronto.ca/~wellman/publications/littleboxes/littlebox.PDF>